

- Pět filozofií vzdělávání dospělých
- Humanitní vzdělávání dospělých
- Historicky nejstarší způsob vzdělávání dospělých
- Rozdílné pojetí vzdělávání mezi sofisty a Sokratem, Platónem a Aristotelem
- Cíl:

Rozvoj intelektuálního myšlení, rozvoj gramotnosti v nejširším slova smyslu – intelektuálně, morálně, spirituálně a esteticky

- Student:

„Renesanční člověk,“ kultivovaný, stále se vzdělávající, usilující získat vědomosti, rozumí pojmům (konceptům) a teoriím

V současnosti reprezentováno např.

The Great Books Program

- Učitel:

Expert, předává znalosti, autoritativní, jasně vede vyučovací proces

- Koncepty a klíčová slova:

Humanitní vědy, učení se kvůli samotnému vědění, racionální, intelektuální vzdělávání, obecné, všeobecné vzdělání, tradiční znalosti, klasický humanismus.

- Metody:

Přednáška, dialektické (argumentativní), studijní skupiny, uvažování, kritická četba a diskuse

- Významné osobnosti:

Sokrates, Aristoteles, Platón, Adler, Rousseau, Piaget,

- Behavioristické vzdělávání dospělých
- Cíl:

Podpořit rozvoj kompetencí a změnu v chování, zajištění dodržování norem a očekávání společnosti

- Student:

Student se aktivně účastní učení, nacvičuje nové způsoby chování a dostává zpětnou vazbu, silný vliv má prostředí

- Učitel:

Manažer, kontrolor, předpovídá výsledky vzdělávání a řídí učení

- Koncepty a klíčová slova:

Vzdělávání založené na kompetencích, zvládnutí učiva, základem je norma, behaviorální cíle, pokus a omyl, zpětná vazba, posilování (klasické a operantní podmiňování)

- Metody:

Programovaná výuka (učivo je speciálně zpracováno a řídicí roli učitele přebírá vyučovací program), učení se na základě smlouvy (kontraktu), testování na základě přesných kritérií, výuka za pomoci výpočetní techniky, nácvik dovedností

- Významné osobnosti:

Skinner, Thorndike, Steinberg

Užívá se zejména v:

Profesním vzdělávání, armádě a církvích

- Progresivní vzdělávání dospělých (pragmatismus)
- Cíl:

Blaho společnosti, podpora uplatnění jedince ve společnosti, předat studentům prakticky uplatnitelné znalosti a schopnost řešit problémy

- Student:

Klíčové pro vzdělávání jsou potřeby, zájmy a zkušenosti studenta, lidé mají neomezený potenciál se rozvíjet prostřednictvím vzdělávání

- Učitel:

Organizuje, vytváří situace, které mají vzdělávací charakter, učení se ze zkušenosti, stimuluje, podněcuje a hodnotí vzdělávací proces

- Koncepty a klíčová slova:

Řešení problémů, vzdělávání na základě zkušeností, demokratické ideály, celoživotní učení, pragmatické vědomosti, stanovení potřeb, sociální zodpovědnost

- Metody:

Řešení problémů, vědecké metody, kurikulum postavené na aktivitách, integrované kurikulum, experimentální metody, projektové metody, kooperativní učení

- Významné osobnosti:

Komenský, Spencer, Dewey, Knowles, Rogers

Užívá se zejména ve:

výchově k občanství, lidových univerzitách, občanských sdruženích

- Humanistické vzdělávání dospělých
- Cíl:
- Podpora individuálního růstu a rozvoje, podpora seberealizace
- Student:

Je silně motivovaný a schopný autoregulace, přijímá zodpovědnost za učení

- Učitel:

Facilitátor (usnadňuje učení), pomocník, partner, podporuje, ale neřídí učení

- Koncepce a klíčová slova:

Zkušenostní učení, svoboda, individualita, autoregulace, interaktivita, otevřenost, autenticita, seberealizace, suverenita, pocity

- Metody:

Učení pomocí zkušeností, skupinové úkoly, skupinová diskuse, učení v týmu, autoreglativní učení, individualizované učení, metoda učení objevováním

- Významné osobnosti:

Maslow, Rogers, Knowles,

- Radikální vzdělávání dospělých
- Cíl:

Prostřednictvím vzdělávání dosáhnout zásadních sociálních, politických a ekonomických změn ve společnosti

- Student:

Rovnoprávný s učitelem při vzdělávacím procesu, osobní nezávislost, lidé vytvářejí a mění dějiny a kulturu kombinací přemýšlení a jednání

- Učitel:

Koordinátor (referent), doporučuje, ale neurčuje směr ve vzdělávání

- Koncepce a klíčová slova:

Vznik povědomí (třídního, politického), praxe, dobrovolné učení, autonomie, sociální akce, suverenita, Descholarizace (odstranění školy jako instituce, která se přežila), sociální transformace

- Metody:

Dialog, stanovování problému, kritická reflexe, maximální interakce, diskusní skupiny, vystavení se médiím a lidem v reálných situacích

- Významné osobnosti:

Freire, Illich, Kozol, Holt